

saavidt skønnes, ikke anføres nogen Billighedsbetragtning til Støtte for at give Grundejerne den omhandlede, betydningsfulde Ret. Ege saa lidt kan det siges, at en sliq Ordning anbefaler sig af Hensigtsmæssighedsgrunde, thi naar henjes til de Afstande, som Fiskeren under sin Virksomhed maa tilbagelægge paa Haetet, har det kun lidet at sige, om hans Bundgarn staaer ud for det Sted, hvor han boer, eller noget derfra, og hertil kommer, at det tør anses for aldeles utvivlsomt, at de færreste Grundejere selv ville drive deres Bundgarnsfiskeri; i Almindelighed vil det blive lejet ud og drevet af fjærnt boende Fiskere, medens Grundejeren uden Ulejlighed stikker Løjesummen i Lommen. Forholdet kan slet ikke sammenstilles med Aalegaardsfiskeriet og Aalegaardsretten. Dette er en ældgammel Ret, der har bestaaet i Aarhundreder, og som de nuværende Kystere have kjøbt og betalt tilligemed deres Ejendomme, og om det nu end er vanskeligt at afgjøre, hvad Grunden til dens Opstaaen har været, — om Hensynet til Aalens Træk langs Kysterne, den Omstændighed, at man i Reglen bygger Aalegaarden ud fra selve Strandbredden med Støtte til den egentlige Landgrund, eller alene Fordelagtigheden af dette Fiskeri, der bragte Adelen til at tilkvinde sig det som et Privilegium —, saa lader det sig dog ikke benægte, at den Regelmæssighed baade med Hensyn til Tid, Retning og Udstrækning, hvormed Gaardaalens Gang langs Kysterne foregaar, og den Omstændighed, at Aalegaardsgjærdet maa begynde saa nær op mod Land, at Aalen ved dette afholdes fra at gaa inden om det, gjør det baade hensigtsmæssigt og naturligt, at Aalegaardsretten er overdraget til Grundejerne. Men denne Betragtning lader sig aldeles ikke overføre paa Bundgarnsfiskeriet, med Hensyn til hvilket Naturforholdene ere af en helt forskjellig Bestaaffenhed.

Vi have derimod tænkt os, at, naar en fast Ordning af Bundgarnsfiskeriet skal gennemføres, hvorigjennem Stadernes Brug tilføres de vedkommende Fiskere, ikke blot saa længe de have deres Bundgarn staaende der, men ogsaa for Fremtiden, saa længe de ville, da bør Ordningen lægges i Statens Haand, saaledes at Fiskerne skulle betale for den Fordel, der gennem Bundgarnsretten gives dem, og denne Betaling bør da for de aabne Kysters Vedkommende tilfalde Statskassen (om Fjordene jfr. nedenfor § 47). En saadan Regel synes at stemme vel med Grundlaget for al Ret til Fiskeri i Haetet. Dette tilhører Ingen, men dets Bestemmelse er at tjene til Nytte og Brug for Staten i det Hele, for samtlige Statsborgere; der er derfor Ingen, der kan gjøre Paafand paa nogen særlig Ret til at bruge og benytte Haetet, men Staten er berettiget til at ordne dette Forhold efter hvad der forekommer den hensigtsmæssigst. At dette nu sker ved i Almindelighed at indrømme Borgerne en fri Ret til at fiske overalt, medfører ingenlunde, at der ikke med Hensyn til et enkelt Fiskeri kan træffes en anden Bestemmelse. Dersom dets Lørd eller rettere Samfundsnytten med Hensyn til samme kræver, at det undtages fra den almindelige Fiskerifrihed, er det formentlig fuldkommen berettiget at gjøre en saadan Undtagelse. Dette er ogsaa Statsmagten altid gaet ud fra, i hvilken Henseende vi — aldeles bortseende fra de Privilegier, der i særlige Tilfælde ere givne til Enkelte — skulle henvise til Ordningen af Sildefiskeriet i Kumsfjorden med Bundgarn, Ruser og tildeels Vaad, Østersfiskeriet, Aalegaardsfiskeriet. Naar det Bundgarnsfiskeri, der alt drives af Nogen i Henhold til den almindelige Fiskerifrihed, respekteres, saalænge det ikke opgives af Vedkommende, kan aabenbart Ingen klage over, at Staten træder nogen ham tilkommende Ret for nær ved at begrænse Bundgarnsfiskeriet til bestemte Stader, paa hvilke Staten meddeeler Bevilling, imod at der derfor ydes en vis Betaling. Saaledes har Staten i sin Tid bestattet Bundgarnene i Kumsfjorden, jfr. Frdn. af 15. Decbr. 1750 § 1. Der er ingen Tvivl om, at en Ordning af Bundgarnsfiskeriet, hvorved den, som finder en god Plads for dette Fiskeri, kan erhverve fast Ret til denne Plads og altsaa være sikker paa, at han, saalænge han vil, kan beholde det her indrettede Stade med frit Vand indtil en Strækning af 500 Favne til hver Side, og saaledes gjøre sig Haab om at faa sine Udgifter ved denne kostbare Fiskeridrift erstattede, vil være til dette Fiskeris sande Lørd. Fiskeriet vil da ogsaa meget vel kunne bære en moderat Afgift, og Fiskerne ville dog i det Hele være bedre tjente med denne Ordning end med den nuværende Frihed paa dette Omraade; ja, det er vor Overbevisning, at en saadan Ordning, der yder den Bemidlede en større Sikkerhed, naar han vil anbringe Penge i dette Fiskeri, vil være et væsentligt Middel til dets Fremme og Udvikling. Staten vil derhos herved faa en Indtægt, der vil kunne tjene til at dække en Del af de Udgifter, som den i Lovforslaget foreslaaede Ordning af Fiskeriet vil udtræde, navnlig til Kontrollen.

Meningen er imidlertid ikke, at der overalt paa Kysterne skal affattes Stadelpladser, og at Ingen maa drive Bundgarnsfiskeri uden Bevilling; Meningen er kun, at naar Nogen ønsker paa et bestemt Sted at faa sig tilskret et Stade, kan dette indrømmes ham mod en aarlig Afgift, forudsat at ingen Anden ved Lovens Udstedelse driver Bundgarnsfiskeri paa bemeldte Sted. Dersom altsaa paa en Kyststrækning Ingen ønsker Staderet, saa er Bundgarnsfiskeriet her frit; men begjærer Nogen og erholder Bevilling paa et Stade her, da maa de Andre vige, 500 Favne til hver Side fra dette. Afgiftens Størrelse bør formentlig afpasses efter det paagjældende Steds Lejlighed til Fiskeri, og vi have ikke tænkt, at den skulde betragtes som en Kjøbsum for Bevillingen, saaledes at denne stillede til Auktion eller desl. Naar Flere søgte en Staderet paa samme Sted, maatte der vælges mellem